

Henkivakuutusmatematiikan laskuharjoitus 3, 1.10.2014

1. Korkomallissa hetkellä nolla tehtävä talletus C kasvaa korkoa siten, että hetkellä $t \in (0, 2)$ on nostettavissa määrä

$$C(t) = \begin{cases} Ce^{\delta_0 t + at^2/2}, & \text{kun } t \in [0, 1) \\ Ce^{\delta_0 t + a/2 + a(t-1)^2/2}, & \text{kun } t \in [1, 2), \end{cases}$$

missä δ_0 ja a ovat positiivisia vakioita. Määrää sellainen korkoutuvuus, että vaatimus toteutuu.

2. Olkoon kuolevuus μ sellainen, että vastasyntyneen elinajan odotusarvo on äärellinen. Olkoon x -ikäisen jäljellä oleva elinaika $T(x)$ ja $e(x) = \mathbb{E}(T(x))$. Osoita, että

$$e'(x) = \mu(x)e(x) - 1$$

μ :n jatkuvuusasteissa. Todista tuloksen avulla, että jos $e(x)$ ei riipu x :stä niin T on eksponentiaalisesti jakautunut.

3. Olkoon kuolevuus μ ja x -ikäisen jäljellä oleva elinaika $T(x)$. Oletetaan, että μ on positiivinen ja kasvava funktio. Osoita, että

$$\mathbb{P}(T(x) > t) \leq e^{-t\mu(x)}, \quad t > 0,$$

ja

$$\mathbb{E}(T(x)) \leq 1/\mu(x), \quad x > 0.$$

4. Määrää Makeham-kuolevuuteen liittyvä elinajan kertymäfunktio sekä elossapysymistodennäköisyydet ${}_t p_x$ ($t > 0, x > 0$). Osoita, että mallissa y -ikäisen jäljellä olevaan elinaikaan liittyvä kuolevuus on myös eräs Makeham-kuolevuus ($y > 0$).

5. Olkoot vallitsevat kuolinsyyt $1, \dots, n$ sekä näitä vastaavat hypoteettiset vastasyntyneen elinajat $T_1, \dots, T_n$. Nämä oletetaan toisistaan riippumattomiksi satunnaismuuttujiksi. Olkoon F elinajan $T = \min(T_1, \dots, T_n)$ kertymäfunktio ja μ_i elinaikaan T_i liittyvä kuolevuus, $i = 1, \dots, n$. Oletetaan, että kuolevuudet ovat jatkuvia ja että $F(x) < 1, \forall x > 0$.

Olkoon

$$G_i^x(t) = \mathbb{P}(T \leq x + t, \text{ kuolinsyy} = i \mid T > x), \quad t > 0.$$

Johda esitys funktion G_i^x derivaatalle kuolevuuden μ_i ja kertymäfunktion F avulla.